

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Cur in Completorio secu[n]dum v sum Ecclesiæ Rom. legatur semper;
Sobrij est ote & c. cap.xviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

*Qui pecunias
amat non est
sobrius.*

*a Hom. 1. in
cap. 1.*

Vides, inquit, quod semper dicere soleo, sobrietatem modo abstinentiam fornicationis indicat, verum turbationum quoque reliquarum. Igitur & qui pecuniam amat, sobrius non est. Nam sicut est corporum ita & pecuniarum. Imò longè hic impotentior, quia tantum habet vim, qua posset impellere. Et in epistola secunda ad Timothæum explicans illud: Non tibi dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, dilectionis, & sobrietatis: sobrietatem, inquit, fugam mentis atque animæ dicit, siue per quam ipsi piscimus, cum quid aduersi contingit, quod & callet nos, & nostra superflua amputet.

Cur in Completorio legatur semper: Sobrii estote.
CAP. XVIII.

PRÆTEREA cum sobrietas, & vigilantia omnium seruatrix sit, & ad illam Apollolus pessendam frequenter nos hortetur, & præceptorio horarum canonicarum canatur ad clericos lectio. Fratres, Sobrii estote, & vigilate, quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circumspiciens quem deuoret, &c. Quoniam qui sobrius est, vigilat, ut D. Ioannes Chrysostomus inquit, qui à peccato capiatur, mox tamen ipsum abijcit, fugit. Qui verò somno, aut insania comprehenditur, non intelligit, quo pacto sub iis detineatur seruitute. Et Basiliius dixit: ebrietas ut somnium adfert, morose manum, ita vigiliam habet somnij assimilam. An putas quem es hospitio excepturus? nimirum illum, si nobis ita pollicitus est: Ego & Pater veniemus ad te, & tuam salutem faciemus. Cur igitur prius recumbentiam, ac Domino ingressum præcludis? Cur mittis, ut hostis munimenta tua prior occupet? Ego non recipit Dominum: ebrietas Spiritum sanctum repellit. Fumus quidem abigit apes, dona verò Spiritus sancti fugat luxus. Sed non satis est, ut Theophylactus vigilare, ac sobrium esse, verum opus est etiam armatum. Ut enim quis vigilans sit, & sobrius, non habeat arma, faciliè eum, latrones, & prædones conturbent.

*b Ad Theff.
cap. 1. ad Ti-
moth. 3. cap. 1.
2. ad Timot. 4.
ad Titum 1. et
2. cap.
c 1. Petr. 5.
d in cap. 1. Ioã.
Hom. 4.*

*e in Hom. 1. de
iciunio.*

Ioan. 14.

*Ebrietas Spiritum sanctum
eiusque dona
propellit.
f in epist. 1. ad
Theff. cap. 5.*

Cum igitur Apostolus moneat nos, quia aduersarius nobis diabolus, tanquam leo rugiens circumeat, quaerens quem deuoret; nullum non aditum tentans in nos per corporis voluptates: Si contra hunc aduersarium arma positis, arripite quae Apostolus subministrat, dicere: Cui resistite fortes in fide. Fides enim est illa lorica, qua nos contra illum D. Paulus indui voluit, dicitur: Non dormiamus, sicut & ceteri; sed vigilemus & sobrii simus: Qui enim dormiunt, nocte dormiunt & qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt: nos autem, qui Dei sumus, sobrii simus, indui lorica[m] fidei, & charitatis, & galetam spem salutis. Lorica[m] autem siue thoracem fidei & charitatis dicens, vt Theophylactus inquit, dogmata, & bonam vitam adumbravit: Hoc enim est verum sobrium esse. Non simpliciter autem haec habenda, coccum veluti lorica. Hanc enim nihil facile dissecat, sed veluti munimentum quoddam est pectori, ac nihil ignorum satanae telorum nos tanget. Quid enim, quae so, vt Chrysostomus inquit, fides conferet emolumenti, si vita sincera non fuerit, & pura? Cum rectae fidei dogmata vitam quoque vestram diligenter curate. Fulgeat enim, inquit, lux vestra coram hominibus, vt videant vestra opera bona, & glorificent patrem vestrum in caelis, vt & vita consonet fidei dogmatis, & dogmata praediceant vitam. Fides enim sine operibus mortua est, & opera sine fide mortua sunt. Nam tametsi sanam tenemus doctrinam, vitam autem negligamus, nihil nobis proderit doctrina. Rursus si vitae curam diligentem gesserimus, in fidei autem placitis claudicauerimus, necque sic nobis aliquid lucrifuerit.

D. vero Hieronimus de sobrietate hac scribens: Amat medici, inquit, & qui humanorum corporum conspiciere naturas, praecipueque Galenus in libris quorum titulus est de dietis, puerorum, & iuuenum, ac perfecte aetatis virorum mulierumque corpora, insito calore feruere, & noxios illis esse cibos aetatibus, qui, calorem accipiunt; sanitati que conducere, frigida quaeque in esu & potu sumere. Sicut e contrario senibus, qui pituita laborant, & frigore, calidos cibos, & vetera vina prodesse. Nonnulli vitam pudicam appetentium in medio itinere

R v nere

a Vide Cyprionem in sermone de xpo, et liuore, in principio. b i. ad Thess. cap. 5.

c d. loco ad Thess. Quid sit verum sobrium esse.

d aduers. vituperat. vite monast lib. 1. et in 1. cap. Gen. Hom. 1. c Matth. 5.

f Iacobi 2.

g in epist. 10. ad Euri.

Quales cibi pueris, iuuenibus, viris et mulieribus conducant vel non conducant. Senibus quales cibi conueniant.

nere corrunt, dum solam abſtinentiam carniū par-
& leguminibus onerant ſtomachū, quæ moderatim
ceq; ſumpta innoxia ſunt; & vt quod ſentio loquar
hil ſic inflāmat corpora, & titillat mēbra genitalia
indigeſtus cibus, ructuſq; conuulſus. Quicquid ſacer-
minariū voluptatū, venenū puta. Parcus cibus, & ſemper
ſemper eſuriens triduanis ieiuniis præfertur: Et magis
melius eſt quotidie parū, quàm raro ſatis ſumere.
do comedis, cogita, quod ſtatim tibi orandū, illico
gendū ſit. De ſcripturis ſanctis habeto fixū verum
merū: iſtud p̄ſum Domino tuo redde: nec ante
mēbra cōcedas, quā calathū pectoris tui hoc ſub
ne impleueris. Poſt ſcripturas ſanctas doctōrū
tractatus lege, eorum duntaxat, quorum fides non
Cæterum deploranda res eſt, & cū Innocētiū

*Inter comeden-
dam quid cle-
ricis cogitan-
dum.*

*a in c. dolentes,
de celebr. miſſ.*

tifice^a, dolentes referimus, quod licet hæc ſobrietatis
noniconum, & aliorū eccleſiaſticorū auribus
inclametur, nō ſolum tamen quidā minores, verum
aliqui eccleſiarū Prælati circa comeſſationes ſuper-
& fabulationes illicitas (vt de aliis taceamus) hec
dieratē noctis expendunt, & ſomno reſiduum
quentes, vix ad diurnum concentum auium ex-
citant.

b 10. cap.

Origines verò explicans illum locum Leuitici
locutus eſt Dominus ad Aaron, dicens: Vinum
ceram nō bibetis tu & filij tui tecum, cū intraueris
tabernaculū testimoniij, aut cū accedetis ad altare
non moriemini. Lex, inquit, euidens datur & ſacerdotibus,
& principi ſacerdotum, vt cū accedunt ad altare
vino abſtineant, & omni potu, quod inebriare potest
quod ſcripturæ diuinæ appellatione vernacula locum
moris eſt nominare. Vult ergo ſermo diuinus
in omnibus eſſe Domini ſacerdotes, vt pote qui accedunt
tes ad altare Dei orare pro populo debeant, & præſentibus
nis interuenire delictis, qui portionem in terra dant
beant, ſed ipſe Dominus portio eorū ſit, ſic enim
de his ſcriptura^c. Filiis Leui non dabitur portio in terra
fratrum ſuorum, quia ego portio eorū Dominus Deus
ipſorum. Vult ergo iſtos, quibus ipſe Dominus portio
eſt, ſobrios eſſe, & ieiunos, vigilātes in omni tempore
maximè autē cū ad exorandū Dominum, & ſacerdotibus

Sicra quid ſit.

e 10f. 23. cap.

candum in conspectu eius altaribus praesto sunt. Quae
 mandata in tantu vim sui seruant, & omni obseruanti
 custodienda sunt, vt & Apostolus haec eade noui Testa-
 menti legibus firmet. In quo similiter etiam ipse sacer-
 dotes, vel principibus sacerdotu vitæ regulas ponēs,
 dicit eos non debere esse vino multo seruientes, sed so-
 brios esse: sobrietas enim omniu vitutu mater est, sicut
 e contrario ebrietas omniu vitiorum. Aperiē enim pro-
 nuntiauit Apostolus, dicens: vinum in quo est luxuria,
 vt ostenderet, ex ebrietate veluti primogenitam filiam
 generari luxuriam. Tum praeterea Saluator, Domini &
 Regis auctoritate sacerdotibus simul ac populis leges,
 & iura constituens: Attēdite, inquit, ne forte grauen-
 tur corda vestra in ebrietate, & crapula, & in sollicitu-
 dibus seculi, & veniat super vos subitaneus interitus.
 Audistis edictum Regis aeterni, & lamentabile finem
 ebrietatis vel crapulae didicistis. Si quis vobis peritus, &
 sapiens medicus his ipsis verbis præciperet, & diceret: At-
 tēdite vobis, ne quis (verbi gratia) de illius vel illius her-
 bus succo auideumat; quod, si fecerit, subitus ei veniet
 interitus, nō dubito, quin vnusquisq; propriae salutis in-
 tuum premonentis medici præcepta seruaret. Nunc verò
 animarū, & corporū medicus, simulq; & Dominus, iu-
 bet ebrietatis herbā, & crapulae vitandā: similiter & so-
 licitudinum secularium, velut mortiferos succos cauē-
 dos. Et nescio si quis nostrum non in his cōsumitur, vt
 ne dixerim sauciat. Est ergo ebrietas vini perniciofa
 in omnibus. Sola namque est, quae simul cum corpore,
 & animam debilem reddat. In cæteris etenim potest
 fieri, vt, secū dum Apostolum e, cum infirmatur corpus,
 tunc magis potens sit spiritus, & vbi is, qui de foris est,
 homo corrūpitur, ille, qui intus est, renouetur. In ebrie-
 tate verò egritudine corpus simul, & anima corrūpitur,
 spiritus pariter cum carne viciatur. Omnia membra de-
 bilia, pedem, manum, linguam resoluit, oculos tene-
 brae, memem velat obliuio, ita vt hominē se nesciat esse,
 esse sentiat. Habet ergo istud primo dedecoris corpora-
 lis ebrietas. Tam verò si discutiāmus, quot modis mens
 inebriatur humana, inueniemus ebrios etiam eos, qui
 sobrii videntur. Iracūdia inebriat animā, furor verò
 eam plus

*Sobrietas om-
 nium virtutum
 mater est.
 a Ephes. 5.
 Luxuria filia
 primogenita eb-
 rietatis.
 b Luc. 21.*

*Ebrietas vini
 perniciofa in
 omnibus.
 c Rom. 8.*

*In ebrietate cor-
 pus simul &
 anima corrū-
 pitur.*

*Qui sobrii etiā
 ebrii sint.*

Cupiditas, & avaritia rabi- dum hominem reddunt.

In sobrietate quoque est temulentia. & luxuriosa comessatio.
b Isa. 29.
c Ephes. 5.
Varia ebrietatis.

Ebrietatis definitio.

Quæ tenet ira, ebrius est.

eam plus quam ebriam facit; si quid tamen, esse ebrietate amplius potest. Cupiditas & avaritia, non ebrium, sed & rabidum hominem reddunt.

Quò pertinet & illud, quod D. Iohannes Chrysostomus aduersus Iudæos dixit: Præterit ieiunium horum, imò potius ebrietas Iudæorum. Etenim & in vino ebrietas est, & in sobrietate temulentia, luxuriosaque comessatio. Quod si nemo posset abque temulentus esse, nequaquam Propheta diceret: Vt qui ebrii sunt, & non à vino. Si non esset sine vino ebrietas haudquaquam dixisset Paulus: Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Nam quemadmodum vino & alio modo posset aliquis inebriari; Eoq; dicitur inebriari vino. Est enim ebrietas & in ira, & in avaritia, & in amore gloriæ, & in aliis innumeris affectibus. Ebrietas enim aliud est, quam excidisse à recta ratione, deliratioque sanæ mentis priuatio. Non solum igitur qui merum haurit merum, verumetiam qui alium quempiam in animo alit in animo, vehementer ebrius esse iudicatur. Etenim qui mulieris alienæ tenetur amore, qui vacat, ebrius est. Et quemadmodum is, qui merum bibit merum, seseque ingurgitavit, illiberales vocat, aliquid pro alio videt; sic & hic, veluti merum suam suam cupido repletus, neque sana proferat, sed obscœna omnia, sed perniciofa, sed illiberaalia que plena, aliaque pro aliis videt, cæcutiens ad ea, cernuntur. Quod si mulieri stuprum inferre cogit, hanc ubique imaginans, non aliter, quam mète capta & delirans in conuenticulis, in conuiujs, in omni loco, in omni loco, et si innumera hominū nulla alloquantur, nec audire quidem videtur, sed aliquid tantum intentus est animus, nec aliud somniat, quod peccatum, habetque suspecta omnia, metuit omnia, nihil melior animante, quod alligatum scutica inuenitur. Rursus quem tenet ira, ebrius est. Similiter dicitur, turget facies, vox fit asperior; oculi sunt sanguinolenti, mens obtenebratur, prudentia submergitur, lingua vomit, oculi intorquentur, aures alia pro aliis audiunt. mirum ira longè grauius, quam vllum merum bibere.

percellente cerebrum, tempestatem concitante, turbationemque gignente insedabilem. Quodsi ebrius est, quom tenet concupiscentia, irave; multo magis homo impius, & in Deum blasphemus, illiusque legibus repugnans ebrius est, insani que, deterius affectus, quam si, qui comellantur, qui que mente capti sunt, licet ipse morbum suum non sentire videatur, Nam id maximè conuenit ebrietati, etiam sensu vacare malorum, quae turpiter committit.

Hac etiam accedere videtur illud D. Hieronymi ^a: Caus, ne si ieiunare, aut abstinere ceperis, te putes esse iam sanctam. Hac enim virtus adiumentum est, non perfectio sanctitatis. Magis que id prouidendum est, ne tibi hoc, cum licita contemnas, securitatem quandam illuciuum faciat, Quicquid supra iustitiã offertur Deo, non debet impedire iustitiam, sed adiuuare. Quid autè prodest tenuari abstinentia corpus, si animus intumescat superbia quam laudem merebimur de pallore ieiunij, si luore luidi sumus? Quid virtutis habet vinum non bibere, & ira atque odio inebriari? Tunc, inquã, præclara est abstinentia, tunc pulchra, atque magnifica castigatio corporis, cum est animus ieiunus à vitiiis. Imò qui probè abstinere, ac scienter abstinentiã virtutem tenent, eo affligunt carnem suam, quò animæ frangant superbiam, et quali de quodam fastidio contemptus sui atque arrogantia descendant ad implendam Domini voluntatem, qua maximè in humilitate perficitur. Idcirco à variis eorum desideriis mentè retrahunt, vt totam eius vim occupent in cupiditate virtutum. Iamque minus ieiuniorum, & abstinentiã laborem caro sentit, anima esuriente iustitiam. Nam & vas electionis Paulus dum castigat corpus suum, & in seruitutem redigit ^b, ne aliis

predicans ipse reprobos inueniatur, non ad solam (vt quidam imperiti putat) hoc facit castitatem. Non enim tantum modo, sed & omnibus omnino virtutibus abstinentia opitulatur. Neque magna, aut tota Apostoligloria est, nõ fornicari, sed hoc agit, vt castigatione corpore mediatur animus; quantoq; nihil ex voluptatibus concupiscit, tantò magis possit de virtutibus cogitare, ne perfectionis magister imperfectũ aliquid in se ostendat.

Impius est in Deum blasphemus ebrius est.

a ad Celant.

Sobrietas, est abstinentia quando laudanda.

Domini voluntas maxime in humilitate perficitur.

b 2. Corint. 9.

Abstinentia omnibus opitulatur virtutibus.